

BICENTENARUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR TEHNIC-INGINERESC ÎN LIMBA ROMÂNĂ 1813-2013

REMEMBER: GHEORGHE ASACHI

Cinstirea strămoșilor este o datorie sacră și, în același timp, un autentic act de cultură. În istoria poporului nostru, sunt precursori a căror dăruire stă jertfă în zidirea trainică a învățământului și culturii. Fără munca lor neobosită, fără talentul și spiritul lor de inițiativă, edificiul spiritualității românești ar fi întârziat să se ridice. Acești făuritori de știință și cultură națională s-au străduit să sincronizeze spiritualitatea românească cu marile culturi europene, transformând actul de cultură într-un mijloc de luptă pentru idealurile sfinte ale poporului român.

Un astfel de precursor, a fost cărturarul și omul de școală Gheorghe Asachi, considerat pe bună dreptate părintele și întemeietorul învățământului superior tehnic-ingenieresc în limba română, de la crearea căruia se împlinesc 200 de ani.

Gheorghe Asachi s-a născut la 1 martie 1788 în târgușorul Herța, din părinți moldoveni de obârșie transilvăneană. Tatăl său Lazăr (Leon) Asachi, preot, a fost unul din spiritele cele mai cunoscute ale timpului, om de aleasă cultură, cunoscător a multor limbi străine, traducător iscusit, care în publicații își mărturisea cele mai curate sentimente patriotice, gândind și simțind ca și cronicarii moldoveni, ca și învățații ardeleni, susținători ai originii latine a poporului român. Ca preot a ocupat diferite funcții, ajungând în final prim-protopop al Moldovei. După moartea soției, se călugări sub numele de Leon, primind rangul de arhimandrit. Mama sa, Elena Asachi, fiica preotului Nicolai Ardeleanu, era o fire cultivată, un spirit generos, care și-a dedicat toate energiile pentru educarea celor patru copii ai săi, trei băieți și o fată, Gheorghe Asachi fiind primul dintre ei.

Gheorghe Asachi s-a ivit pe lume în Moldova, într-o perioadă în care cultura națională modernă abia se cristaliza; când se înjghebau cu destulă greutate învățământul, presa și literatura în limba poporului, în locul celor grecești ce dominau până atunci; când ideile luminismului european abia erau recunoscute, când literatura universală pătrundea anevoie în țările române. Asachi primește primele noțiuni de învățatură de la tatăl său, om cult, în paralel cu cele de la școala începătoare românească de la Herța. Familia se mută la Lemberg (Lvov), oraș medieval, cu școli și universități, care devenise de la sfârșitul secolului al XVIII-lea un punct de atracție pentru tinerii din părțile nordice ale țărilor române. Aici, în perioada 1796-1804, urmează cursurile unei școli medii, școala de la "Leopol", unde predarea se făcea în limbile polonă, latină și germană. Aceste studii l-au orientat spre limbile clasice și moderne, pe care le va folosi ulterior cu ușurință. În ultimii ani de ședere aici, la Universitate a urmat cursuri la Facultatea de Filosofie, Litere și Științe, a audiat și discipline ca logica, matematica, istoria națională, fizica, arhitectura și etica. Cercetările de arhivă din ultimile decenii, au arătat că Gheorghe Asachi nu a obținut nici titlul de doctor în filosofie, nici titlurile de inginer și de

arhitect. Aceasta deoarece era foarte tânăr, la încheierea studiilor și revenirea în țară având doar 16 ani, dar și nesușinerii tuturor examenelor. Dar, în toți acești ani el și-a îmbogățit orizontul spiritual cu idei și concepții din tezaurul literaturii clasice, luministe, preromantice ale vremii.

În anul 1804, familia revine în Iași, unde tânărul inginer Gheorghieș, cum i se spunea, pune în practică cunoștințele sale de arhitectură la construirea unor case. Dar din cauza sănătății șubrede, este sfătuit să schimbe clima. La îndemnul tatălui său și al Mitropolitului Moldovei, Veniamin Costache, care l-a ajutat și material, în anul 1805 pleacă la Viena, unde și-a continuat studiile întrerupte la Lemberg. Studiază astronomia, matematicile superioare, cu celebrul astronom Johann Tobie Burg, cadastrul și pictura. Evenimentele de la Viena din acești ani, îi permit să cunoască ideile revoluției burgheze din Franța, pe care și le însușește.

Pleacă la Roma, unde între anii 1808-1812 studiază literatura clasică și cea italiană, arheologia, pictura și sculptura. Roma a fost considerată metaforic un "*imens uric*", spre care trebuiau să se îndrepte toți urmașii, fie ei oricât de răzleți. Studiile la Roma au reprezentat epoca cea mai strălucită a formației lui spirituale. Muzeele, bibliotecile, arhivele și saloanele literare și politice i-au oferit un câmp larg de informație. Climatul politic existent în Italia acelor ani, frământată de o serie de mișcări ce vor pregăti Risorgimento-ul, lupta poporului italian pentru libertate și unitate, va contribui la întărirea conștiinței naționale a tânărului Asachi.

Pregătirea multilaterală căpătată în străinătate, cunoașterea câtorva limbi străine clasice și moderne, contactul cu valorile culturii europene, au făcut din Gheorghe Asachi nu numai un om cu o vastă cultură și cu vederi foarte largi, dar și un mare patriot.

În august 1812, se reîntoarce la Iași. Fire optimistă, cu dor de muncă și încrezător în puterile sale, călăuzit de o ideologie liberală progresistă și o puternică dragoste de patrie, nădăjduia să joace un rol important "*de restaurator*" în țara sa. Va lua un șir de inițiative culturale îndrăznețe, cerute de necesitățile economice, sociale și politice ale vremii, angajându-se pentru învățământul și cultura națională, ducând-o până la biruința deplină.

La începutul secolului al XIX-lea, între problemele culturale ce se cer imperios rezolvate, cea mai importantă era dreptul la învățăturile înalte, la școli superioare în limba națională. Această cerință corespundea și cu direcția de dezvoltare a societății europene, așa cum remarcase Asachi. Cei care se opuneau acestui drept, considerau ca argument hotărâtor inferioritatea, sărăcia limbii române față de limba greacă, latină sau alte limbi moderne europene. Realitățile social-politice din patrie l-au deziluzionat. Totuși, în Moldova aceluși timp exista un om cu o capacitate deosebită, care lucra pentru mersul înainte al Moldovei: era mitropolitul Veniamin Costache. Acesta întemeiase, încă din 1803, Seminarul de la Socola, unde pentru prima dată se preda gramatica română, ca "*ucenicii să învețe desăvârșit științele și dogmele credinței*", tradusese numeroase cărți religioase, promovase tipăriturile de orice natură. Intelectual luminat al epocii, Veniamin Costache și-a exprimat ideile patriotice în numeroase luări de cuvânt, deschizând drumul unui promițător început de culturalizare. Dar, în absența unor oameni de cultură, intrigile vremii nu îi ofereau lui Veniamin Costache condițiile succesului.

Format la cunoscute centre academice ale Europei vremii sale (Lemberg, Viena, Roma), în care erau amplu studiate scrierile cu caracter raționalist și luminist, Gheorghe Asachi a fost numit de către domnitorul Scarlat Calimachi, în februarie 1813, în funcția de referendar (director) la Departamentul Afacerilor Străine. Moldova aceluși început de veac continua să viețuiască sub orânduirea feudală, încă nezdruncinată, ca întreaga Europă, de marea Revoluție franceză de la 1789. Aici, problemele acute erau cu pământul: ale achiziției, vânzării, delimitării, moștenirii, probleme numeroase și de cele mai multe ori încâlcite, așteptându-se soluții de la Divanul domnesc. Asemenea probleme dominau o bună parte din viața socială, generând neconținut conflicte între boieri, altele cu egumenii mănăstirilor, între

arendași, răzeși, negustori, toți năvălind în Divan cu *zapisuri și urice*, invocând pravile vechi, cu care își căutau dreptatea. Pentru rezolvarea acestor procese, devenite cu timpul tot mai complicate, era nevoie de oameni precepuți, inginerii hotarnici, capabili să execute lucrările de măsurare a pământurilor și care să cunoască *”limba vechilor documente și a vechilor pravile”*. Cele mai multe dintre acestea erau scrise în limba română, dar cu vechiul alfabet chirilic. Asemenea specialiști trebuiau pregătiți într-o școală anume, în care, cunoscătorii limbii române să-și însușească pregătirea în hotărnicie și inginerie, care să poată opri dese procese de hotărnicie.

Gheorghe Asachi se folosi de aceste împrejurări, găsind ocazia favorabilă de a se pune bazele școlii românești. În aceste condiții, sub constrângerea cerințelor sociale, la propunerea lui Gheorghe Asachi, sprijinit de mitropolitul Veniamin Costache, domnitorul Moldovei Scarlat Calimachi, considerând binevenită ideea unui curs de hotărnicie și inginerie în limba română, a hotărât înființarea unui *”clas”* de acest fel, întărind-o prin *”luminata țidulă domnească din 15 noiembrie 1813”*. Clasa de hotărnicie și inginerie urma să se țină în cadrul Academiei Domnești, de pe lângă Mitropolia din Iași, unde predarea cunoștințelor se făcea în limba greacă. Mai târziu, Asachi își amintea: *”Colegiul elen, care considera acest studiu mai curând o meserie, nu pusese nicio piedică ca el să se țină chiar în clădirea sa, în timp ce perspectivele pe care le deschidea acest gen nou de carieră popula curând clasa cu un număr mare de fii de boieri, între care se afla și fiul domnitorului”*.

Astfel, s-a ajuns, ca la Academia Domnească, Gheorghe Asachi, numit profesor, *”întâia oară a paradosit (predat) în limba națională un curs de matematică teoretică, cu aplicație practică de geodezie și arhitectură, precum și trebuincioasa cercetare și deslușire a documentelor de hotare”*. Pentru ținerea acestui curs, cu toată lipsa termenilor tehnici de specialitate, Asachi a redactat în limba română un manual complet de matematică (aritmetică, algebră, geometrie, geodezie, trigonometrie plană și sferică, însemnarea hărților topografice și practice, ridicarea planurilor de locuri și de moșii), care va fi tipărit mai târziu, și va fi folosit multă vreme în școli. Stăruind pentru asigurarea manualelor școlare în limba română, el urmărea crearea condițiilor cerute de învățământul modern și ridicarea limbii neamului românesc la un nivel superior de expresie. Căci, spunea Asachi, *”a cultiva și perfecționa limba română, întemeind-o chiar pe a ei proprii elemente, este una din neapăratele nevoi, spre a duce în stare de a fi organ exact al științelor”*. Pentru buna desfășurare a lucrărilor practice a adus o serie de instrumente de la Paris și Viena.

În această clasă, la care unic profesor a fost numit Gheorghe Asachi, s-au înscris 32 de fii de boieri, printre elevi aflându-se fiul domnitorului, Alexandru, fratele lui, Asachi Petru și alții. Ei urmau să devină ingineri hotarnici, profesie de mare utilitate în acel timp. Cursurile ținute de Asachi erau deosebit de apreciate, subliniindu-se meritele pedagogice ale profesorului, nivelul științific ridicat.

Desfășurarea integrală a cursurilor s-a încheiat cu examenul din 12 iunie 1818. Festivitatea era încadrată într-o expoziție de planuri topografice, proiecte de arhitectură și fortificații, realizate de către absolvenții școlii. Examenul s-a desfășurat în prezența episcopilor școlilor, a clerului, *”a celor de treaptă politicească, a străinilor cu știința”*. În anafora (scrisoarea) către domnitor, din 8 februarie 1818, se spunea că *”mulți tineri fii de boieri, a altor orășeni, au fost cercetați în pomenitele științe ale matematicii teoretice și practice, paradosite lor în limba românească, întru care, având încredințare și vii dovezi de a lor deplină cunoștință, unii dintre ei s-au judecat vrednici de a fi ingineri”*. Examenul final, arată Asachi, *”era primul triumf al instrucțiunii în limba națională”*.

Tinerilor absolvenți ai școlii lui Asachi, li s-au înmănat diplome și mulți dintre ei au ocupat până la moarte, funcția de ingineri și arhitecți. Fiul domnitorului, prințul Alexandru Calimachi, a fost ambasador al Porții Otomane la Viena.

Meritele lui Gheorghe Asachi au căpătat o primă recunoaștere oficială în aceeași anaforă trimisă domnitorului, în care se spunea: *"Drept aceea, încredințându-se de greutățile, sânguința și multele osteneli ale d-sale Gheorghe Asachi, spre a săvârși asemenea lucru, alcătuiind cu lămurire întâiași dată în limba românească un curs de matematici și întrebuițându-l în așa scurtă vreme spre folosul obștesc, ni simțim îndatoriți pentru cinstea și râvna neamului nostru de a mărturisi d-sale deplina mulțămire și îl giudecăm vrednic de-al înălțimii tale faceri de bine, precum și cunoștința patrioților"*.

Cu toate că ei aveau, ca și domnitorul, să întărească și să recunoască *"acest atestat"* convenit lui Asachi, domnul nu a dat niciun răspuns. Acest fapt își avea tâlcul său. Cursul de inginerie în limba română nu era bine văzut de profesorii greci din Academie, iar din martie 1816, când a fost angajat director D. P. Gobdelas, acesta duse o acțiune de defăimare a lui Asachi între boieri, și chiar față de domn. Cu toate că își trimise fiul să urmeze cursul de hotărnicie și inginerie a lui Asachi, domnitorul a considerat că este mai nimerit să se abțină de la o recunoaștere formală a meritelor lui Asachi. Ca urmare a acestor uneltiri, Gheorghe Asachi, deși și-a păstrat titlul de profesor, postul de bibliotecar și o locuință în clădirea Academiei, nu și-a mai putut relua cursul de ingineri hotarnici. Subminată de aceste manipulații, dar sub pretextul că după 1818 *"clasul"* nu a mai întrunit numărul de elevi stabilit prin lege, școala lui Asachi s-a desființat. Cu toate acestea, el a demonstrat că *"învățăturile înalte pot fi predate în limba română, ba mai mult, că pot fi ținute de profesori autohtoni"*. Această concepție remarcabilă va fi pusă și mai bine în valoare în deceniile care au urmat, când limba națională, prin eforturile intelectualilor moldoveni, coroborate cu cele ale intelectualilor munteni și transilvăneni, cu toate opreliștele avute, va deveni *"organul politicei, științelor și a literaturii, ce în limbile străine numai după osteneală a mii de învățați în cursul multor veacuri, au răsărit"*. Clasa de ingineri hotarnici s-a bucurat de un mare succes în societatea moldovenească.

Un eveniment de mare însemnătate pentru școala românească, l-a reprezentat aprobarea de către domnitorul Țării Românești, I. Gh. Caragea, la 6 martie 1818, a înființării unei clase de hotărnicie și inginerie la școala Sf. Sava din București și numirea lui Gheorghe Lazăr, inginer venit din Transilvania, ca dascăl de aritmetică, geometrie și geografie. Acest eveniment a reprezentat începutul școlii superioare de inginerie în limba română, din Țara Românească.

După desființarea clasei de hotărnicie și inginerie de la Academia Domneasca din Iași, ca o reacție contra inamicilor folosirii limbii române în școală, Mitropolitul Moldovei Veniamin Costache a trimis la București, ca bursieri, șase tineri moldoveni să învețe la *"vestitul Parnas de Muze al multînvățăturii domn Gheorghe Lazăr și al Mitropolitului Țării Românești, Dionisie Lupu"*.

Cu toată dezamăgirea, Gheorghe Asachi a început o adevărată operă de pionerat în numeroase domenii de importanță vitală pentru propășirea societății românești. În perioada 1813-1849, s-a ocupat de organizarea școlilor din Moldova, avându-l ca sfătuitor și îndrumător pe Mitropolitul Veniamin Costache. Numit și referendar (director) la Epitropia școlilor, funcție pe care o îndeplinește o perioadă îndelungată de timp, de numele său se leagă reorganizarea Seminarului de la Socola, înființarea Gimnazului Vasilian de la Trei Ierarhi (1828), a școlilor naționale ținutale, a primului institut de educație a fetelor (1834), a Școlii de Arte și Meserii (1841), organizarea învățământului agricol și economic, înființarea primelor biblioteci publice. La 16 iunie 1835, a avut loc inaugurarea Academiei Mihăilene, instituție de învățământ superior gândită, organizată și sprijinită de Gheorghe Asachi. În concepția sa, ea trebuia să rivalizeze cu marile instituții culturale ale Europei civilizate. Pe lângă cursurile liceale și cele trei facultăți: de filosofie, de legi și de teologie, pentru cunoștințele speciale *"care vor deschide tinerimii o carieră folositoare"*, s-au *"urzit"* în primul rând *"școala ingineriei"*, alipită Academiei și Institutul de Arte și Meserii. Cursurile Academiei s-au mai

completat până în 1847, cu noi discipline: geometrie analitică și descriptivă, alipită la inginerie, agronomie, mineralogie și geologie. După anul 1847, Academia și, în general învățământul public, a traversat o perioadă critică, restrângându-și activitatea. Criza a încetat în 1849, odată cu alegerea domnitorului Grigore Alexandru Ghica, Academia reluându-și avântul de odinioară.

Se impune precizarea, că Academia Mihăileană a reprezentat sâmburele fertil pentru dezvoltarea ulterioară a primelor universități și impulsivitatea mișcării de emancipare națională, în cadrul căreia s-a format și afirmat cea dintâi generație de intelectuali, instruiți în limba maternă.

Organizator și deschizător de drumuri în cele mai diferite domenii, Gheorghe Asachi s-a manifestat cu aceeași pasiune la realizarea obiectivelor propuse.

S-a ocupat de înființarea presei în limba română în Moldova, editând prima gazetă politico-literară *"Albina Românească"* (1829), organ de afirmare și susținere a ideilor naționale, urmată și de alte publicații: *"Gazeta de Moldavia"*, *"Patria"*, *"Icoana lumii"*, etc. Vocația de întemeietor este probată de înființarea unei lito-tipografii, numită *"Institutul Albinei"* (1832), introducând tipărirea cu litere latine, fiindcă tipografia Mitropoliei tipărea numai cu litere chirilice. Din lito-tipografia lui Asachi au ieșit toate cărțile, revistele, hărțile, tablourile istorice, Buletinul Oficial, până la încetarea activității Institutului în 1860.

A pus bazele unei noi instituții, Arhivele statului (1832), care avea menirea de a aduna, organiza și de a da spre folosire documentele și arhivele țării.

Gheorghe Asachi a fost unul dintre marii animatori ai vieții culturale, înființând Conservatorul filarmonic-dramatic (1836), cu scopul asigurării cadrelor necesare activității de teatru și de teatru muzical. Organizează primele spectacole de teatru (1837) și de operă (1838), în limba română, interpretate de elevii conservatorului. Cărturarul s-a afirmat și în domeniul literar (poezie, proză, dramaturgie), contribuind la cizelarea limbii, a avut o activitate intensă în domeniul traducerilor și adaptărilor, al criticii muzicale și artelor plastice, întemeind prima pinacotecă publică în Moldova.

În societatea moldovenească a primei jumătăți a secolului al XIX-lea, Gheorghe Asachi a condus, ani mulți, învățământul public de toate gradele. În paralel, a fost un participant activ în viața societății. Între 1822-1827 a îndeplinit funcția de agent diplomatic al Moldovei la Viena, trimis de domnul pământean Ioan Sandu Sturza, reprezentând cu succes țara, interesele și drepturile ei cu toată demnitatea. În această perioadă, a cercetat bibliotecile din Viena și Polonia, unde a găsit o parte a arhivei Moldovei, dusă de Mitropolitul Dosoftei în Polonia, în 1687, în timpul războiului turco-polonez. Aceste documente, aflate la persoane private, au fost cumpărate și aduse în țară.

În anul 1828, Asachi a fost numit secretarul comitetului de redactare a Regulamentului Organic, prima Constituție politică a principatelor românești.

Ulterior, s-a deplasat la Petersburg, capitala Rusiei, împreună cu împuterniciții celor două Principate Românești, pentru a supune aprobării Regulamentul Organic (1832), care a redat principatelor guvernul reprezentativ. De asemenea, Asachi ca om al școlii, a introdus în Regulamentul Organic o serie de dispoziții pentru școli: recunoașterea averilor școlilor, precum și obligația statului de a acorda subvenții pentru fondul școlilor, pentru a le susține, înzestra și mări numărul lor.

Pe baza Regulamentului Organic, s-au elaborat două proiecte importante de legi: *"Proiect pentru pravilele de obștească hotărnicie"*, în Moldova, sub domnitorul Mihail Sturza, și *"Proiect atingător de măsurare cadastrală în tot cuprinsul prințipatului"*, în Muntenia, sub domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica. Aceste legi s-au aplicat în mică măsură, din cauza boierilor mari proprietari de moșii, care nu erau interesați de cunoașterea suprafețelor reale, în raport cu care se stabileau impozitele.

Contribuția lui Gheorghe Asachi în organizarea învățământului din Moldova, reprezintă o muncă uriașă, începând cu inițiativele de creare și modernizare a unor așezăminte, a redactării programelor, întocmirea și publicarea manualelor școlare, definirea unor precepte pedagogice, asigurarea condițiilor prielnice instrucției și educației, până la conținutul umanist, de nivel ridicat al învățământului public.

Complexitatea evenimentelor politice și sociale din Moldova primei jumătăți a secolului al XIX-lea, Revoluțiile de la 1821 și 1848 și luptele pentru Unirea Principatelor nu au fost înțelese de Gheorghe Asachi. Spiritul iluminist, conciliant al generației sale nu se putea opune răzvrătirii romantice revoluționare ale noilor generații de tineri, care cultiva o ideologie și o estetică nouă. Formația sa enciclopedică, inițiativele și truda sa au fost extrem de necesare perioadei de alcătuire a unei baze solide pentru disciplinele științifice, de organizare a școlii în limba națională, de promovare a valorilor culturii, de încurajare a artei și meșteșugurilor, de stimulare a sentimentelor patriotice.

După o viață plină de împliniri, obosit, apăsător de anii îndelungați de eforturi în slujba propășirii culturale a neamului, Gheorghe Asachi a trecut în eternitate în ziua de 12 noiembrie 1869. Avea 81 de ani. Osemintele sale și ale soției Elena Asachi, sunt depuse la baza statuii, ce i-a fost ridicată în fața școlii primare ce-i poartă numele, situată lângă biserica "Trei Ierarhi", din Iași.

Meritul deosebit al Școlii de hotărnicie și inginerie constă în contribuția acestei școli la creșterea prestigiului învățământului superior național. Este vorba de faptul că școala lui Asachi a acordat în anul 1818 primele *"atestare de ingineri"* în provinciile românești, după care au urmat atestările de ingineri eliberate de secțiile aplicative ale Academiiilor și Universităților românești. Aceasta îndreptățește *acceptarea aprecierii că hrisovul domnesc din 15 noiembrie 1813, prin care a fost înființată Școala de inginerie de la Iași, trebuie considerat drept actul de naștere a întregului învățământ superior ingineresc românesc*. De asemenea, Școala lui Asachi a contribuit la creșterea prestigiului național al învățământului superior românesc, deoarece a demonstrat totală capacitate a limbii române de a permite predarea cunoștințelor științifice de cel mai înalt nivel.

Cu toate greșelile pe care le-a făcut în ultima parte a vieții sale, puternica personalitate a lui Gheorghe Asachi și-a dovedit cu prisosință dreptul la respectul și admirația urmașilor săi și, în mod deosebit, dreptul de a fi considerat un simbol al devoțiunii închinată învățământului românesc. Dacă dascălii din anul 1890 i-au cinstit memoria ridicându-i o frumoasă statuie, dascălii din anul 1938 l-au slăvit atribuind numele său învățământului superior tehnic ieșean care își dobândise certificatul de existență independentă: Școala Politehnică "Gheorghe Asachi" din Iași (1937-1948), ulterior Institutul Politehnic "Gheorghe Asachi" din Iași (1948-1989), azi Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași (1989-prezent).

De menționat faptul, că după înființarea celor două școli românești de inginerie-Școala lui Gheorghe Asachi de la Iași (1813) și Școala lui Gheorghe Lazăr de la București (1818) – au luat ființă și o serie de instituții de învățământ superior specializate în pregătirea inginerească din unele țări, considerate astăzi printre cele mai dezvoltate din lume.

Gheorghe Asachi a fost omul epocii, adică omul ieșit din mijlocul cerințelor vremii, n-a comandat timpul, ci s-a pus în serviciul acestuia cu o bogăție remarcabilă de aptitudini. Trăind într-o epocă de nediferențiere culturală, el a fost din rasa enciclopediștilor. Pe lângă cultura științifică, a avut și o educație artistică, a mănuit lira, penelul și echerul. Umanităților le-a adăugat și vaste cunoștințe poliglote, muzicii i-a adăugat ingineria. În faza haotică a renașterilor, enciclopedismul era o necesitate. Acestei necesități urgente, i-a răspuns apariția lui Gheorghe Asachi în Moldova, a lui Ion Heliade Rădulescu și Gheorghe Lazăr în Muntenia și a lui George Barițiu în Transilvania. Ei au contribuit la înălțarea culturală a poporului, la

sincronizarea culturală a spațiului românesc cu performanțele culturii și civilizației europene, cu ritmul lumii moderne.

La aniversarea bicentenarului întemeierii învățământului superior tehnic-ingineresc în limba română și împlinirii a 225 de ani de la naștere, slujitorii școlii și culturii, întregul popor român, aduc un pios omagiu marelui întemeietor de școală și cultură românească, Gheorghe Asachi.

***Rezumat:** La aniversarea bicentenarului întemeierii învățământului tehnic-ingineresc în limba română, se prezintă personalitatea marelui întemeietor de școală și cultură românească, Gheorghe Asachi. Prin râvna marelui cărturar, hrisovul domnesc din 15 noiembrie 1813, prin care a fost înființată Școala de Hotărnicie și Inginerie de la Academia Domnească din Iași, este considerat drept actul de naștere al întregului învățământ superior tehnic-ingineresc în limba română, demonstrând totala capacitate a limbii române de a permite predarea cunoștințelor științifice de cel mai înalt nivel.*

Prof. univ. dr. ing. Gheorghe NISTOR
Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași
Facultatea de Hidrotehnică, Geodezie și Ingineria Mediului